

ΒΟΓΛΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος Κατοχή-Αντίσταση

Βιογραφικό σημείωμα

Ο Πολυμέρης Βόγλης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1964. Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και εκπόνησε τη διατριβή του στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας. Έχει εκδώσει τα βιβλία *Η εμπειρία της φυλακής και της εξορίας. Οι πολιτικοί κρατούμενοι στον εμφύλιο πόλεμο* (2004), *Η ελληνική κοινωνία στην Κατοχή, 1941-1944* (2010) και *Η αδύνατη επανάσταση. Η κοινωνική δυναμική του εμφυλίου πολέμου* (2014). Έχει συνεπιμεληθεί τους συλλογικούς τόμους *Ο πειρασμός της αυτοκρατορίας. Δοκίμια για την αμερικανική κυριαρχία* (2005) και *Η εποχή των ρήξεων. Η ελληνική κοινωνία στη δεκαετία του 1940* (2012). Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του αφορούν την μεταπολεμική κοινωνική ιστορία και την δεκαετία του 1940. Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

ΒΟΓΛΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος Κατοχή-Αντίσταση

Περίληψη εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος αποτελεί καμπή τόσο στη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία όσο και στην ιστορία της Ελλάδας. Η Κατοχή, η Αντίσταση και στη συνέχεια ο Εμφύλιος διαίρεσαν βαθύτατα τη χώρα και επηρέασαν την κοινωνία, την πολιτική, την ιδεολογία και την κουλτούρα για πολλές δεκαετίες. Γι' αυτούς τους λόγους η διδασκαλία των εξελίξεων του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου έχει ιδιαίτερη σημασία για το μάθημα της ιστορίας αλλά και αποτελεί πρόκληση για τους καθηγητές. Το σεμινάριο θα κινηθεί σε δύο αλληλένδετους άξονες. Ο πρώτος άξονας εστιάζεται στα πιο σημαντικά γεγονότα και εξελίξεις του πολέμου στην Ευρώπη και, κυρίως, στην Ελλάδα, δηλαδή για παράδειγμα στο κίνημα της αντίστασης, το φαινόμενο του δοσιλογισμού, την γενοκτονία των Εβραίων, κλπ. Ο δεύτερος άξονας εστιάζεται στο πώς η διδασκαλία του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου μπορεί να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για την ιστορία και να τους εξοικειώσει με τον ιστορικό τρόπο σκέψης. Σε αυτήν την κατεύθυνση το σεμινάριο οργανώνεται γύρω από μια σειρά ερωτημάτων, τα οποία έχουν ως στόχο να δείξουν ότι η ιστορία δεν είναι η αναπαραγωγή μιας παραδεδομένης αφήγησης αλλά μια διαδικασία διερεύνησης και μελέτης του παρελθόντος.

ΒΟΓΛΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος Κατοχή-Αντίσταση

Σημειώσεις εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Ενότητες του σεμιναρίου

Εισαγωγή: Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος στο εγχειρίδιο ιστορίας της Γ΄ Τάξης Γενικού Λυκείου

- Η εθνική και διεθνική διάσταση του πολέμου
- Μύθοι και σιωπές της σχολικής ιστορίας
- Τα προβλήματα του σχολικού εγχειριδίου «Ιστορία του νεότερου και σύγχρονου κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)»
- Έρευνα και διδασκαλία της ιστορίας: η σημασία των ερωτημάτων στο παρελθόν

Γιατί ξέσπασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος;

- Η επαχθής συνθήκη των Βερσαλλιών
- Η οικονομική κρίση του 1929
- Η άνοδος του φασιστικού και του ναζιστικού κόμματος στην εξουσία
- Η αποτυχία της φιλελεύθερης δημοκρατίας και η ενίσχυση του εθνικισμού και του αυταρχισμού

Τι ήταν ο ναζισμός;

- Η στρατικοποίηση της πολιτικής
- Η ναζιστική ιδεολογία
- Το καθεστώς εκτάκτου ανάγκης
- Η ευθυγράμμιση της γερμανικής κοινωνίας
- Συναίνεση και καταστολή

Σε τι διαφέρει ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος από τους άλλους πολέμους;

- Τα σχέδια για μια γερμανική αυτοκρατορία στην Ευρώπη
- Κατοχή και ολοκληρωτικός πόλεμος
- Δύο διαφορετικοί πόλεμοι: ο πόλεμος στη Δυτική και την Ανατολική Ευρώπη

- Η επίθεση κατά της Ελλάδας 1940-1941: επιτυχίες και αποτυχίες

Ποιες ήταν οι επιπτώσεις της Κατοχής στην ελληνική κοινωνία;

- Η συνθηκολόγηση και η δωσίλογη κυβέρνηση
- Ο διαμελισμός της χώρας σε ζώνες κατοχής
- Η οικονομική αποδιάρθρωση
- Η πείνα στην Αθήνα και τον Πειραιά
- Η εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και του ανθρώπινου δυναμικού

Γιατί σε κάποιες χώρες η Αντίσταση ήταν μαζικότερη απ' ό,τι σε άλλες;

- Το πανευρωπαϊκό φαινόμενο της Αντίστασης
- Η Αντίσταση στις πόλεις και την ύπαιθρο
- Η ένοπλη αντίσταση: ένας νέου τύπου στρατός
- Η αποτίμηση της Αντίστασης

Γιατί πολλοί Έλληνες συνεργάστηκαν με τους κατακτητές;

- Το φαινόμενο της συνεργασίας με τους Ναζί στην κατεχόμενη Ευρώπη
- Οι διαφορετικές όψεις της συνεργασίας: πολιτική, ιδεολογική, οικονομική, ένοπλη
- Η έκταση του φαινομένου της ένοπλης συνεργασίας
- Τα κίνητρα της ένοπλης συνεργασίας με τους κατακτητές στην Ελλάδα

Είναι η γενοκτονία των Εβραίων ένα μοναδικό ιστορικό γεγονός;

- Ο αντισημιτισμός και οι διώξεις Εβραίων στη ναζιστική Γερμανία
- Η μεθόδευση της «Τελικής Λύσης» στην κατεχόμενη Ευρώπη
- Η εκτόπιση και εξόντωση των Ελλήνων Εβραίων
- Η στάση του χριστιανικού πληθυσμού στην Ελλάδα
- Η τύχη των εβραϊκών περιουσιών

Γιατί τα γερμανικά στρατεύματα προβαίνουν σε αντίποινα;

- Η λογική της βίας στα γερμανικά αντίποινα

- Μορφές βίας στα γερμανικά αντίποινα
- Οι επιπτώσεις των αντιποίνων στην ελληνική κοινωνία
- Η τύχη των Γερμανών εγκληματιών πολέμου και η μεταπολεμική δικαιοσύνη
- Το ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων

Ποια είναι η σημασία του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου στη νεότερη ιστορία;

- Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ως ολοκληρωτικός πόλεμος
- Το τέλος της ευρωπαϊκής ηγεμονίας
- Η διαίρεση του μεταπολεμικού κόσμου σε δύο αντίπαλα στρατόπεδα

Βιβλιογραφία

Βόγλης, Πολυμέρης, *Η ελληνική κοινωνία στην Κατοχή*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2010

Δορδανάς, Στράτος, *Το αίμα των αθώων. Αντίποινα των γερμανικών αρχών κατοχής στη Μακεδονία*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2007

Δορδανάς Στράτος, *Έλληνες εναντίον Ελλήνων. Ο κόσμος των Ταγμάτων Ασφαλείας στην κατοχική Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2006

Μαζάουερ, Μαρκ, *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1994

Σκαλιδάκης, Γιάννης, *Η ελεύθερη Ελλάδα. Η εξουσία του ΕΑΜ στα χρόνια της Κατοχής (1943-1944)*, Αθήνα, Ασίνη, 2014

Τζούκας, Βαγγέλης, *Οι οπλαρχηγοί του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο, 1942-44*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2013

Φλάισερ, Χάγκεν, *Στέμμα και σβάστικα. Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης*, Αθήνα, Παπαζήσης, τομ. 2, 1989, 1995

Χαραλαμπίδης, Μενέλαος, *Η εμπειρία της Κατοχής και την Αντίστασης στην Αθήνα*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2012